

Vigra. Giske og nógvar aðrar oyggjar. Á Vigra er flogvøllur og stórir radiosendari. Giske er kend úr søguni, har búið Torberg Arnason, hann var bróðir Kálvs Arnasonar, ið var ein av høvuðsmonnunum móti Ólavi heilaga í bardaganum á Stiklastøðum. Torberg Arnason var giftur við Ragnhild, hon var dóttir Erlings Skjalgsonar. Frá teimum er komin hin gitna Giskeættingin, henda ættingin doyði út á manssíðuni í seinnu helvt á trettandu öld.

Vit komu til Álesund kl. hálvgrum seks á morgni, 19. juli. Her skuldu vit steðga ein dag og eina nátt. Vit skuldu búgva hjá fólki, sum vit kendu á oynni Ellingsøy. Hesi fólk vistu av, at vit skuldu koma, og ikki biðaðu vit leingi, so kom bilur eftir okkum. Tað er okkurt um ein tíma við bili úr Álesund til Ellingsøy, men ferja, sum tekur bilar við, siglir í millum, og tað er nógvt styttri. Men henda ferjan byrjar ikki siglingina fyrr enn kl. 8 á morgni. Vit gjørdur so av at biðja eftir ferjuni og brúktu so tíðina til at hyggja at býnum, inntil ferjan kom.

Álesund er sunnasti býur í Móri og Romsdals fylki. Sumt av býnum er bygt á oyggjum og sumt er bygt á meginlandinum. Í millum oyggjarnar og ímillum meginlandið og oyggjarnar eru brýr. Tvær av oyggjunum eita Nøroy og Aspoy, sunðið ímillum tær eitur Álesund, av hesum sunði hevur býurin navn, og har um leið er eisini tættast bygt.

Mitt í býnum er Akslaffjallið, og har uppi ber orð fyrri at vera frálíka vakur útsýni: suðureftir og eystureftir: firðir og fjøll og vesureftir: hav og ein hópur av oyggjum.

1904 var ein oyðandi eldsbruni í Álesund, og meginparturin av býnum legðist í oyði. Tá varð tað bannað at byggja viðahús, og tey sterku steinhúsin gera býin ólíkan mongum øðrum norskum býum.

Eitt, sum ger ferðamannin í Álesund bilsnan, eru riturnar, sum eiga víða hvar í býnum, serliga niðri við havnina. Tað er sjálðsamt at siggja í einum stórbýi. Tær eiga á grótpøllum, í vindeygakørmum og aðrastaðni. Ritan er ein plága, siga teir, ikki er nossligt rundan um ritureiðrini, og larmurin frá ritunum er nógvur. »Skriggjær verri enn ritan í berginum«, er tiltikið.

Álesund er høvuðsfiskibýur á vesturlandinum í Noreg, men umframt fiskaidnað er eisini annar idnaður har, t.d. klædnaidnaður og innbúgvaidnaður.

Kl. 8 fóru vit við ferjuni til Ellingsøy. Har er friðarligt og gott at vera, bygðin er nosslig, húsin vøkur og fólkid er blitt.

20. juli tíðliga um morgunin fóru vit við bili flutt til Álesund og fóru um borð á snarferðarskipið »Nordstjernen«, sum legði frá bryggju kl. hálvgrum átta. Vit skiftu frá 2. plássi til 1. pláss, og munurin á prísinum var ikki stórir.

Oyggjarnar, ið liggjauttanfyri, sunnanvert við Álesund, verða nevndar Suðuroyar. Vit siglduuttanfyri Hareid. Innanfyri Hareid er Hjørungavágur, har hin tiltikni bardagin millum Hákon jall og jomsríkingar var á sinni, fóru gjøgnum ang, smalt sund og millum smáar oyggjar út um Stad. Uttanfyri er Stadhavið, har var, minnst meg rætt, einasta stað á ferðini, sum ongar oyggjar fóru at siggja vestanfyri okkum.

Vit fóru fram við Stadlandinum og komu inn um aðrar oyggjar móti býnum Máløy, har skuldu vit leggja at. Innanfyri okkum var oyggjin Selja. Har var tað, at Ólavur heilagi lendi, tá hann kom heim aftur til Noregs aftaná at hava verið í vikingi í mong ár og aftan á, at hann var vordin kristin maður. Snorri tekur so til um henda tilburð:

»Um hevstíð sigldi Ólavur norður í hav, men teir fingur ógvuligt illveður, so tað hótti við mannskaða, men av tí, at teir høvdu valamanning og kongsins eyvnu um borð, gekk alt væl. Teir komu inn á miðjuna á Noreg, og tann oyggjin eitur Selja, sum teir tóku land út fyri Stað. Kongur segði, tað var ein lukka, teir fóru komnir á land á Selju, og hann sá av tí eitt gott tekin um framtíð sína í Noreg. Teir gingu upp á oynna, kongur snávaði á øðrum fótinum og meiddi hitt knæið eitt sindur. »Nú datt eg«, segði kongur. Tá svaraði Rani: »Ikki datst tú kongur, tú festi fót í landinum«. Kongur ló og mælti: »So man vera um Gud vil«.

Máløy er norðanvert við Nordfjorden, hagar komu vit kl. 11, og til Florøy komu vit kl. 14. Í hesum støðum var steðgurin lítill. Hetta eru smáir nossligir býir at vísa seg, í Máløy visti seg at vera sera bratt lendi. Nú skulu vit ikki leggja at í nokrum plássi fyrr enn í Bergen.

Vit eru nú komin út fyri tann partin av Noreg, sum verður nevndur Sogn og Fjordene. Innanfyri okkum fóru nógvir djúpir firðir m. a. Førdefjorden, Stavfjorden, Dalsfjorden, Åfjorden og ikki at gloyma Sognefjorden, sum er longesti fjørður í Noreg, um 200 km langur.

Í Gulen sókn, sunnanfyri Sognefjorden, var tað tingið hildið, sum nevndist Gulating. Tað var felags lögting og rættarstaður fyri fylkini vestanfjals í Noreg.

Innast í Sognefjorden er Fimreite. Har var tað, at seinasti bardagin millum Sverra kong og Magnus Erlingson var á sumri 1184. Sögan sigur, at Sverri lá við Fimreite við 14 skipum, tá Magnus óvart kom fram á hann við nógvum herskipum. Tað sigst, at áðrenn bardagin byrjaði, fór Sverri upp á land og talaði so til sínar menn: »Nú mugu tit brúka alla ta meg og alt tað mansmót, sum tit eiga, tí í dag verður ein kongur sendur til hjeljar«. Menn hansara stúršaðu við, tí teir vistu ikki, hvønn kong Sverri meinti við, tað kundi væl vera seg sjálván, hann hugsaði um. Men Sverri vann, Magnus leyp í havið og lat har sitt liv. Sverri flutti lík hansara til Bergen og jarðaði tað heiðurliga. Soleiðis sigur sögan, hvussu álitandi hon er, kunnu søgumenn halda áfram við at kjakast um.

Veðrið var av tí besta, vit sigldu suður við landinum. Í støðum, tá ongar oyggjar fóru, sum vardu, merktist liv í skipinum, men einki øðrvísi. Vit sigldu tætt í landi og sóu so statt, at landið tyktist at vera nógvastaðni ber grá hella, men har sum ein moldmoli var, krøkti viðavøksturin seg fastan. Atdjúpt var í støðum, og siglt varð so nær í landi, at vit kundu siggja tær evars smáu nálirnar stinga snýðini upp úr rivunum sjálvt á ytstu sjóvarklettum. Tá viðavøksturin er undantikin, er landið lítið ásyniligt, tá haldi eg, at Føroyar, sum hesa ársins tíðina eru fagurt grønar innansýndis, eru ólíka vakrari, men tær veita ikki siglandi fólki ta livd, sum oyggjarnar fram við norsku strondina geva. Tað má sigast at vera sjálðsamt at kunna sigla strekkið líka úr Trondheimi og suður til Bergenuttan at kalla at kenna liv í skipinum, og so kann sjálvsagt siglast innansýndis fram við norsku strondini nógv longur enn so.

Vit fingur okkum dagverða umborð á »Nordstjernen«, og um onkur leggur í at vita, hvat borðreitt varð við, og hvat dagverðin kostaði, kann eg lata tey vita, at vit fingur stoktar høsnaungar, iorðber við róma og kaffi. Dagverðin kostaði kr. 33,80 hjá báðum í norskskrum peningi.

Tá vit høvdu drukkið kaffi, fóru vit at sova, og vit svóvu til kl. 18. Tá var nátturðin komin á borðið, men av tí, vit hildu dagverðan vera so riviligan, gjørdur vit av ikki at fáa okkum nátturða. Men tað fóru nógv, ið fóru at fáa sær, sum høvdu etið dagverða, tá vit ótu, og tá tey komu frá borðinum, helt eg, tey fóru heldur málmikil, ja, nakrir onglendingar skóru í at syngja, og sjálvt um eg sjálvur ikki eri nakar sangari, so tyktist mær, at her var hugurin at syngja størri enn sangaragávarnar. Men so kom eg hugsa um orðatakidi: »Frøtt er høvur av fullum magan«.

Vit komu til Bergen kl. 20.30, men har var so nógv ferðafólk, at tað vardi ein tíma, áðrenn vit fingur bil at flyta okkum til hotellið.

Hatleberg hotel sá út til at vera fleiri bygningar. Vit komu at búgva í blokki A á 7. hædd, rúm nr. 721. Hetta var gott rúm við WC og bað (brúsu). Tað var ein rúgv av fólki á hotellinum hetta kvøldið, og vit kendu nógv aftur, sum høvdu verið ferðafelagar okkara við »Nordstjernen«. Vit royndu at fáa okkum ein bita og drekkamunn, men fingur einki, so vit máttu vera nøgd við eina öl og eina sodavatn, áðrenn vit fóru til songar. Tá angraðu vit, at vit ikki høvdu etið nátturða umborð á »Nordstjernen«.

Á rúminum, sum vit komu at búgva í, var eingin telefon, tað var tað í Larssen hotel í Trondheimi, men vit hjálptust sjálvsagt væl við ongari telefon.